
Bibliothecarii Medicinæ Fenniae ry
Helsinki

BIBLIOTHECARIII MEDICINAE FENNIAE BMF RY

PUHEENJOHTAJAN MUISTELMIA 1997-2000

Ulla Neuvonen, 16.9.2005

Tulin mukaan BMF:n toimintaan Helsingissä vuonna 1991 pidetyn kolmannen pohjoismaisen lääketieteellisten kirjastojen konferenssin talkoisiin. [Eeva Kihlberg](#) oli järjestelytoimikunnan puheenjohtaja ja hän värväsi minut sihteeriksi. Se olikin kovin käytännöllistä; yhteinen työpaikka helpotti järjestelyjen hoitamista huomattavasti aikana, jolloin hammaslääketieteen kirjastoon oli juuri hankittu ensimmäinen telefax. Sen käyttö jo merkitsi huomattavaa parannusta tietoliikenteessä. Tutustuin kongressijärjestelyjen ohella lyhyessä ajassa yhdistyksemme aktiivisiin toimijoihin eri puolilla Suomea. Konferenssi sujui kokoneiden järjestelytoimikunnan jäsenten ja muiden talkootyötä tehneiden avulla aika hyvin, huolimatta kokemattomasta sihteeristä. Järjestelykustannukset ainakin olivat todella alhaiset. Yhteistyön avaus itsenäistyvien Baltian maiden suuntaan jäi varmaan historiaan siitä konferenssista.

BMF:n johtokunnan jäseneksi pääsin vuonna 1995, [Pirjo Rajakiili](#) toimi silloin puheenjohtajana. Hänen myötäni opin tuntemaan yhdistyksemme "pakolliset kuviot" ja lisää alan henkilöitä. Puheenjohtajaksi minut valittiin vuodesta 1997 alkaen. Johtokuntaan kuuluivat silloin [Irja Laamanen](#) Työterveyslaitokselta, [Kirsti Odell](#) Keski-Suomen keskussairaalaan, [Saimi Schwela](#) Turun yliopistosta ja [Pirjo Rajakiili](#) Kansanterveyslaitokselta. Sihteerit [Sinikka Suckcharoen](#) Eläinlääketieteellisestä kirjastosta ja taloudenhoitaja [Jouni Leinonen](#) Turun yliopistosta täydensivät joukkoa.

Ensimmäisenä keväänä 1997 järjestettiin kevätkokouksen yhteydessä omakielisiä lääketieteellisiä sanastohankkeita koskeva seminaari [Medical Vocabulary Workshop - FinMeSH and SweMeSH for Knowledge Organization and Information Retrieval](#). Tilaisuutta oli pohjustettu aikaisemmin keskusteluin Prahan EAHIL-workshopissa 1995 ja vierailullani [Päivi Pekkarisen](#) kanssa Tukholmassa v. 1996. Seminaarissa kuultiin [Marie Monikin](#) ja [Gun Britt Knudssonin](#) raportti ruotsinkielisen MeSH-käännöksen etenemisestä Karolinska Institutin kirjastossa ja heidän tekemistään linjauksista. [Peter Nyberg](#) kertoi osanottajille Kustannus Oy Duodecimin MeSH-käännöstyön tavoitteista ja aikatauluista. Lähialojen muiden sanastohankkeiden ja UMLS:n (Unified Medical Language System) esittelyt kuuluivat myös päivän ohjelmaan. Myöhemmin samana vuonna toimimme Duodecimin sanastokäännöksen konsultteina. Arviomme MeSH:n C-kategorian tautitermien suomennoksista ei ollut kovin kiittävä. Yhteistyö jäikin sen jälkeen muutamaksi vuodeksi hyllylle.

[Kaarina Siltanen](#) Kanta-Hämeen keskussairaalaan organisoivat valtakunnallisen kyselyn sairaalakirjastojen asemasta ja työtilanteesta. Hän työsti yhdessä [Liisa Salmen](#) kanssa kyselyaineistosta artikkelin [Keskussairaalakirjastot tarkastelussa](#), joka julkaistiin Suomen lääkärilehden numerossa 20 vuonna 1998.

Syksyllä 1997 osallistuttiin seitsemän henkilön voimin [EAHIL Workshop97 on Managing Information in the New Electronic Age](#) Budapestissä. Otsikon mukaisesti osallistujia puhutti elektroninen kirjasto, e-lehtien hankinta, käsittely sekä käyttö

sairaalaympäristössä. Keskeisen Itä-Euroopan maiden taloudelliset resurssit erosivat vielä läntisistä, paikallisia ongelmia ja niihin kehitettyjä ratkaisuja esiteltiin.

[Liisa Salmi](#) toimi [EAHIL](#):n varapuheenjohtajana, Executive Boardin jäsenenä sekä [EAHIL Newsletterin](#) toimitusneuvostossa ja [Pirjo Rajakiili](#) oli edustajiamme [EAHIL Councilin](#) kokouksissa neljänä seuraavana vuotena. Pohjoismaista yhteistyötä tehtiin myös näillä kongressimatkoilla, [NAMHI](#):n kokoukset järjestettiin säännöllisesti [EAHIL](#):n konferenssien ja workshopien yhteydessä. [Pirjo](#) ja [Liisa](#) vastasivat tästäkin, taloudellisesti yksi tie ja kaksi asiaa periaatteella. Heidän matkakustannuksensa saatiin rahoitettua opetusministeriön avustuksen turvin. Avustusta venytettiin käyttämällä mahdollisimman halpoja lentoja ja edullisia hotelleita. Liisan tehtävät kuitenkin vaativat kaksi matkaa vuodessa, rahat olivat todella tiukassa. [Mariam Ginman](#) osallistui yhdistyksemme edustajana [IFLA](#):n konferenssiin Kööpenhaminassa, hänet oli valittu [Section of Biological and Medical Sciences Libraries](#) (nyk. Health and bioscience libraries section) jäseneksi.

Kevätkokouksen yhteydessä huhtikuussa 1998 järjestettiin yhteistyössä Terkon kanssa koulutustilaisuus nimeltä [Läketieteellinen tieto Internetissä](#). Tässä kokeiltiin maksullista koulutusta hintaan 400 mk, osanottajamäärä jäi melko pieneksi. Kesäkuussa seuramme jäseniä osallistui 6. [EAHIL](#)-konferenssiin Utrechtissa.

Syyskokous järjestettiin Terveystieteiden keskuskirjastossa lokakuussa 1998. [Irja Laamasen](#) tilalle valittiin [Merja Jauhiainen](#) Työterveyslaitokselta, muutoin entiset jäsenet jatkoivat johtokunnassa. Syyskokouksen jälkeen alkoi toivottu toinen seniori-ilta. Ravintola Töölönrantaan kokoontui 16 jäsentä, sekä eläkkeelle päässeitä että vielä työelämässä olevia henkilöitä. Kunniajäsenemme kirjastoneuvos [Aili Ryyänen](#) ilahdutti seuruetta hauskoilla muisteluillaan lääketieteellisen kirjastotyön alkuvuosilta Turun yliopistossa ja muutkin perustajajäsenet kertoivat kiinnostavia tietoja seuran alkutaipaleelta.

Jäsenten yhteystietoja päivitettiin kyselylomakkeella, jäsenrekisteristä poistettiin henkilöitä joita ei ollut tavoitettu useampaan vuoteen. Samalla kysyttiin jäsenten halukkuutta liittyä perustettavalle sähköpostilistalle. [Bmf-lista](#) laajenikin nopeasti käteväksi viestintävälineeksi. [BMF](#):n sairaalakirjastonhoitajat tiivistivät syksyllä yhteistyötään. [Kirsti Odell](#) järjesti Keski-Suomen keskussairaalassa tapaamisen, jossa käsiteltiin [FinELibin](#) (Kansallisen elektronisen kirjaston) mahdollisuuksista ulottaa palveluitaan sairaaloihinkin.

Vuoden 1999 keväällä kokoonnuttiin [Kustannus Oy Duodecimin](#) tiloissa. Meille esiteltiin [Lääkäriin CD-ROM tietokannan](#) uusi käyttöliittymä, samassa yhteydessä keskusteltiin [FinMeSH-sanastokäännöksen](#) tulevaisuudesta ja sen käytöstä sisällönkuvailutyössä. Järjestimme hammaslääketieteen käännöstermien tarkistuksen. Professori [Inkeri Rytömaa](#) ja dosentti [Leena Saxén](#) kävivät läpi kaikki oman alansa termit.

Vuodesta 1991 lähtien ilmestynyt pohjoismainen lääketieteellisten kirjastojen [Sesam-lehti](#), jonka julkaisija oli siis [NAMHI](#) ja jota toimitettiin vuorovuosina eri Pohjoismaissa, oli tullut tiensä päähän. Viimeisen, vuoden 1999 numeron toimittivat [Pirjo Rajakiili](#) ja [Liisa Salmi](#). Lehti ilmestyi pelkästään elektronisena, [Spri](#)-kirjaston palvelimella.

Samoin Reykjavikissa kesäkuun alussa järjestetyssä [5th Nordic conference for Medical and Health Libraries](#) tapaamisessa todettiin, ettei pohjoismaisille kokouksille enää ole sijaa. Kun [EAHIL](#) oli alkanut järjestää vuorovuosina konferensseja ja workshoppeja, osallistujia tuskin riittäisi näiden lisäksi rinnakkaisiin tilaisuuksiin. Pohjoismaiset kokoukset päätettiin järjestää vuosittain [EAHIL](#)-tapahtumien yhteydessä. Reykjavikin konferenssin anti oli kiinnostava. Kirjastohenkilöstön muuttuva ammattidentiteetti ja potilastiedon kasvava kysyntä olivat monipuolisesti esillä. Islannin uskomaton luonto ja historia jättivät tämän viimeisen pohjoismaisen kokouksen varmasti osallistujien mieleen. Ratsastusretki islanninhevosilla, käynti Thingvellirin tuhatvuotisella käräjäpaikalla ja Amerikan ja Euroopan mannerlaattojen kohtauspaikalla sekä laivaristeily Heimayn tulivuorisaaren ympäri ovat ainakin minun kokemuksissani olleet ylittämätöntä konferenssiturismia.

EAHIL workshop pidettiin samana kesänä Tartossa. Virolaisten kirjastojen tärkeänä tukena oli järjestelytoimikunnassa suomalaisia kollegoita. Workshopin osallistujille oli järjestetty mahdollisuus kokoontua matkalla jo Helsingissä ja tutustua ennen laivaan nousua Terveystieteiden keskuskirjaston uuteen rakennukseen. Merkittävä joukko käyttikin tätä tilaisuutta hyväkseen. **Mariam Ginman** osallistui elokuussa edustajanamme IFLA:n kokoukseen Bangkokissa.

Syyskokouksessa **Pami Schwelan** ja **Kirsti Odellin** tilalle johtokuntaan valittiin **Maija Koskinen** Turun yliopistosta ja **Pirkko Pussinen** Pohjois-Karjalan keskussairaalaasta. Taloudenhoitajakin vaihtui, **Jouni Leinosen** pitkän urakan jälkeen **Carita Bjon** Turun Kansaneläkelaitoksesta otti tilin hoitoonsa. Syyskokouksen yhteydessä lokakuussa 1999 koulutettiin jäsenistöä tiedonhakujen teossa Käypä hoito -työryhmien tarpeisiin. Merja Jauhiainen ja Liisa Salmi kouluttivat, osallistujia oli eri puolilta Suomea runsaasti. Tähän aiheeseen on palattu useasti myöhemminkin.

Seuran kauan tekeillä olleet kotisivut avattiin viimein keväällä 2000 Terkon tiedottajan avulla ja kirjaston palvelimella, osoitteessa <http://www.terkko.helsinki.fi/bmf>. Jäsenten yhteystietoja oli tarkisteltu jo aikaisemmin ja sivujen sisältö ja ulkoasu saatiin viimeisteltyä.

Kevätkokouksen yhteydessä järjestettiin jäsenille Terkon tiloissa ajankohtainen koulutustilaisuus aiheesta **Terveystieteiden elektronisten aineistojen tarjonnasta ja saatavuudesta erilaisissa ympäristöissä**. Taustana oli opetusministeriön voimakkaasti tukema FinELib projekti, joka hankki elektronisten aineistojen konsortiolisenssejä, mutta ainoastaan opetusministeriön hallinnonalan kirjastoille. Yliopistosairaalat on sisällytetty tähän sopimukseen, mutta rajanvedosta on keskusteltu toistuvasti. Sosiaali- ja terveysministeriön linjaus oli toisenlainen, yhteistä rahoitusta sairaalakirjastoille tai tutkimuslaitoksille ei lopulta löytynyt. Kustannus Oy Duodecim puolestaan esitteli uutta portaalihankettaan, Terveysporttia ja sen tuomia mahdollisuuksia elektronisten aineistojen käyttöön.

Kesän 2000 suurkonferessi **Converge on London** järjestettiin Lontoossa, Queen Elizabeth II Conference Centerissä. **8th International Congress on Medical Librarianship**, **7th European Conference of Medical and Health Libraries** ja Afrikan, Panamerikan ja muiden alueiden vastaavien järjestöjen tilaisuudet yhdistyivät vuosituhaten vaihtuessa. Ohjelma oli monipuolinen, kirjastoammattilaisten täydennyskoulutus, CPD eli continuing professional development oli yksi keskeisiä aiheita. Verkkotietoa käyttävien e-potilaiden vaativat käynnit vastaanotoilla huolestuttivat lääkäreitä. Toisaalta Internetissä nähtiin mahdollisuus hillitä terveysmenojen rajua nousua, tarpeettomia käyntejä vastaanotoilla voitaisiin vähentää ja itsehoitoa lisätä. Verkossa olevan terveystiedon laatu nähtiin myös kirjastojen vastuualueena. Vuoden 2000 EAHIL award myönnettiin järjestön perustajajäsenelle Eeva Kihlbergille.

Syyskokous pidettiin 19.10.2000 Helsingin yliopiston kirjaston Fabiania-seminaarihuoneessa. Kyseessä oli seuran 20-vuotisjuhlakokous ja jäseniä oli paikalla runsaasti. Johtokunnan henkilövalinnoissa uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Merja Jauhiainen ja uudeksi jäseneksi **Outi Meriläinen** Stakesista. Eroava puheenjohtaja valittiin vielä perinteiseen tapaan johtokuntaan, auttamaan uutta puheenjohtajaa seuran rutiinien alkuun. Kokous päätti valita seuralle kolme uutta kunniajäsentä, ensimmäisen puheenjohtajamme Eeva Kihlbergin, toisen puheenjohtajan **Terttu Soinin** ja pitkäaikaisen tilintarkastajan **Aino Nikupaavon**. Juhlakokousta seurasi juhlaristeily Tukholmaan, illallisineen. Seuran 23 jäsentä vierailivat seuraavana päivänä Karolinska Institutin kirjastossa, jossa meille oli järjestetty monipuolinen esittely kirjaston hankkeista. Rungas resursointi uusien palvelujen kehittämiseen ja sisäiseen koulutukseen tekivät meihin vaikutuksen. Keskusteltavaa riitti sekä paluumatkalle että työpaikalle palattua.

Nelivuotiskautena 1997–2000 seuran talous oli vakaa, jäsenmaksu 100 mk. Jäsenrekisterin siivouksen aiheuttaman notkahduksen jälkeen jäsenmäärä kasvoi jälleen, vuoden 2000 alussa rekisterissä oli 90 henkilöä. Ammattikorkeakoulujen kirjastoihin terveydenhoitoalalle tuli ammattitaitoista henkilökuntaa, josta saatiin jonkin verran uusia jäseniä. Myös useita Terkon nuoria työntekijöitä liittyi yhdistykseemme. Sähköpostilistat ja kotisivut saatiin perustettua.

Jäsenille järjestetty ammatillinen täydennyskoulutus käsitteli elektronisten tietoineistojen saatavuutta ja käyttöä, kustannusmaailman alkava raju muutos tiivisti kirjastojen välistä yhteistyötä. Maksullisen koulutuksen kokeilu jäi yhteen kertaan, olemme perinteisesti kouluttaneet toisiamme ilman korvausta ja jakaen muut kustannukset. Matkakulut koulutuspaikkakunnalle ovat Suomen kokoisessa maassa monelle jäsenelle riittävä haaste. Sairaalakirjastojen yhteistyö BMF:n siipien suojassa käynnistyi tarmokkaiden kirjastonhoitajien ansiosta. Ensimmäistä [sairaalakirjastopäivää](#) alettiin suunnitella.

Omakielinen sanastohanke jäi pääosin sivusta seurattavaksi ja eteni Kustannus Oy Duodecimin ehdoilla. Asiasta kiinnostuneita tahoja oli runsaasti, mutta lääkärin ja kirjastojen tavoitteet eivät aina kohdanneet toisiaan. Ehkä vuosien keskustelut kuitenkin jättivät jotakin jälkiä lääkärivetoiseen FinMeSH:iin. Opetusministeriön rahoitusta hankkeelle emme saaneet kuin nimeksi. Sillä testattiin jo tehtyä käännöstä ja MeSH-käyttöliittymien ominaisuuksia.

Kansainvälinen yhteistyö on aina ollut BMF:ssä keskeistä. Pohjoismaisen ja eurooppalaisen järjestön toiminnassa meillä on ollut vahva edustus. Eläinlääketieteellisen kirjaston väki on myös ollut hyvin aktiivisesti mukana omassa kansainvälisessä alaryhmässään. Osallistuminen konferensseihin on meillä nähty alusta asti tärkeänä täydennyskoulutuksena. Erilaisten suomalaisten terveysalan kirjastojen edustajat ovat kohdanneet myös toisiaan näissä kansainvälisissä tapaamisissa. Konferenssinkävijöiden raportointi koko jäsenkunnalle alkoi myös yleistyä, uutta tietoa jaettiin vuosikokouksissa, jäsenkirjeissä ja kotisivuilla. Baltian maiden, erityisesti Viron kanssa tehty yhteistyö ja avunanto ovat vuosien mittaan tuottaneet paljon iloa sekä antajille että saajille, molemmin puolin.
